

Park tmavej oblohy Veľká Fatra

www.fatranskatma.sk

V Horskom hoteli Kráľova studňa bude 12. júna 2015 slávnostne vyhlásený Park tmavej oblohy Veľká Fatra.

Vytvorenie tohto špecifického chráneného územia je významným prínosom Slovenska k Medzinárodnému roku svetla, ktorý vyhlásilo Valné zhromaždenie Organizácie spojených národov (Medzinárodný rok svetla a technológií založených na svetle International Year of Light and Light-based Technologies – IYL 2015). Jednou z dôležitých súčastí IYL 2015 je aj ochrana hviezdneho neba. Svetelné znečistenie, ktoré je vážnym environmentálnym problémom modernej civilizácie spôsobuje, že na nočnej oblohe vidíme stále menej hviezd. Tma sa tak stala ohrozenou súčasťou prírody, je potrebné ju chrániť.

Chránené oblasti tmy sú vo svete vytvárané predovšetkým z iniciatívy astronómov a ochrancov prírody. Myšlienka Parku tmavej oblohy Veľká Fatra (PTOVF) však tentokrát vznikla na „druhej strane barikády“ a k jeho vytvoreniu boli ochrancovia nočnej oblohy prizvaní. Súčasnú územie PTOVF s rozlohou 325 hektárov bude základom pre jeho ďalšie rozšírenie na centrálny hrebeň Veľkej Fatry. Umiestnenie Parku v „srdci Slovenska“, v nadmorskej výške 1 300 m n. m., len 30 km od Banskej Bystrice má mimoriadny potenciál pre rozvoj astroturistiky. Nočná obloha je tu mimoriadne kvalitná, bez ďalekohľadu tu môžeme vidieť takmer 2 000 hviezd, striebřistú Mliečnu cestu a množstvo objektov vzdialeného vesmíru.

PTOVF bude vyhlásený podpisom memoranda vyhlasovateľov:

BB EXPO, spol. s. r. o.
Slovenský zväz astronómov
Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
Mesto Banská Bystrica
Obec Dolný Harmanec

Vyhlásenie podporujú:

Krajská hviezdáreň a planetárium Maximiliána Hella – Hviezdáreň v Banskej Bystrici, Slovenská astronomická spoločnosť pri SAV, Slovenská ústredná hviezdáreň Hurbanovo, Správa Národného parku Veľká Fatra, Mestské lesy Banská Bystrica spol. s r. o.

Čo je svetelné znečistenie ?

Svetelné znečistenie je spôsobené rozptylom svetla v atmosfére, jedným z jeho hlavných zdrojov je verejné osvetlenie. Bez umelého svetla sa dnes zaobiť nemôžeme, no môžeme svetlo používať efektívne. Zmenili sme si deň na noc. Nesprávne, nadmerne intenzívne, či svietenie v nevhodnom čase však nikomu a ničomu neprospieva. Svietenie do horného polpriestoru je nevhodné, je to zbytočne minútá elektrická energia, ktorá prináša značné ekonomické straty. Biosféra sa po milióny rokov vyvíjala v prirodzenom striedaní dňa a noci, je mu prispôbená. Narušenie nočného životného prostredia má negatívne, často až fatálne následky. Tma je nevyhnutná pre biorytmy všetkých živých organizmov, jej nedostatok má vážne biomedicínske dôsledky. Svetová zdravotnícka organizácia zaradila nočnú prácu medzi rizikové faktory. Skutočný problém svetelného znečistenia dnes chápe len málokto. Je však našou povinnosťou prírodu chrániť, nežijeme tu totiž sami!

„Budúce generácie majú právo na nezničenú a neznečistenú Zem, vrátane práva na čistú oblohu“.
Deklarácia ľudských práv pre budúce generácie (konferencia UNESCO, La Laguna, Tenerife, Kanárske ostrovy, február 1994)

„Dve veci naplňajú moju myseľ vždy novým a vzrastajúcim obdivom a hlbokou úctou: hviezdnaté nebo nado mnou a morálny zákon vo mne“. *Immanuel Kant*